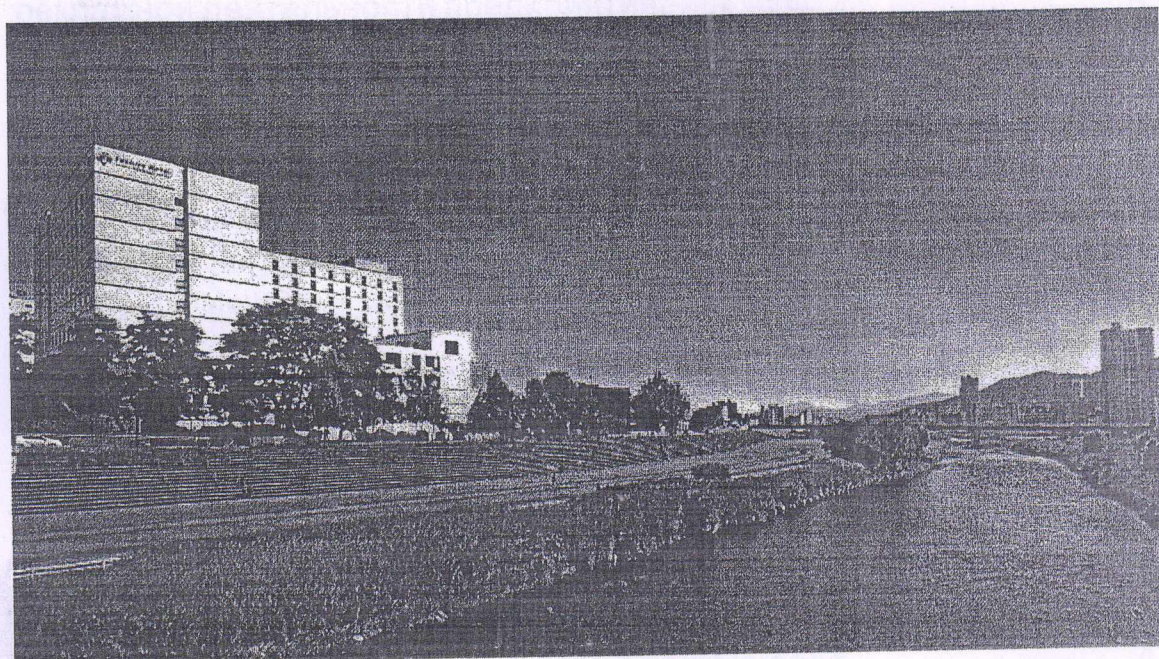

**Regional Academy of Management
European Scientific Foundation Institute of Innovation
Regional Center for European Integration
National Institute of Economic Research
Sokhumi State University
Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
East European Institute
International University in Jalal-Abad
Taraz Innovation and Humanities University**

**Materials of the IV International
Scientific-Practical Conference
"Integration of the Scientific Community
to the Global Challenges of Our Time"**

**February 13-15; 2019
Sapporo (Japan)**

Volume I

Sapporo, 2019

8.14. А.М. Атчабарова Рекомендации в направлении совершенствования учета и анализа финансовых результатов деятельности ТОО «ААА».....	400
8.15. С.К. Базарова, Е.Н. Набиев, А.М. Шохаманова Латералды маркетингтің мәні және рөлі.....	403
8.16. Б.А. Уразова, А.Б. Кенжетаев Сетевой маркетинг в Казахстане: состояние и перспективы.....	410
8.17. Г.С. Нуртаева, Р.С. Уталиева Анализ эффективности рекламной деятельности предприятия.....	417

SECTION 09.00.00 / СЕКЦИЯ 09.00.00

PHILOSOPHICAL SCIENCES / ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ 424

9.1. Д.Ж. Адизбаева, А.Ж. Шойбекова, Ж.С. Шалабаева, А.И. Абдигапбарова, Н.Н. Самбеткулова Философиялық ақпараттың құрылымындағы диалог.....	424
--	-----

SECTION 10.00.00 / СЕКЦИЯ 10.00.00

PHILOLOGY / ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ 430

10.1. G.B. Madiyeva, A.T. Aliakbarova Structural-Semantic Analysis of Modern Kazakh Anthroponyms.....	430
10.2. N.A. Zhapbarov, S.K. Madibayeva The Intellectual Roots of Artificial Intelligence in Learning Foreign Languages.....	436
10.3. S.S. Tanybergenova, S.B. Koldeyev Problem of Cross-Cultural Communication in Learning Foreign Languages.....	442
10.4. А.Ф. Утяев, М.К. Жунусова, З.З. Ордабаева, А.Ж. Саяжанова Хәзерге башкорт шиғриәтендә философфик лирика.....	445
10.5. Ж.Т. Қадыров, Н.Ш. Садықов, Б.Б. Тагудретова, М.М. Қонқаев М. Мақатаев шығармалырындағы табиғат пен адам арасындағы байланыс.....	449
10.6. Ж.Т. Қадыров, Б.Б. Тагудретова, Ж.А. Аубакирова, А.С. Габбасова Қазақ балалар әңгімелерінің кейіпкерлер әлемі.....	454
10.7. А.А. Сейтім, Ж.С. Таласпаева, Г.А. Жолтабарова Поэзиялық шығармалардағы ұлттық концептінің көрінісі.....	459
10.8. С.У. Такиров, А.Е. Шардарбекова Көркем шығармадағы автордың қызметі.....	464
10.9. Б.Е. Сыздықова Ж. Аймауытовтың «Ақбілек», «Қартқожа» романдарындағы психологизм.....	470

9.1. Философиялық ақпараттың құрылымындағы диалог

Дильбар Жорабаевна Адизбаева
философия ғылымдарының кандидаты, профессор.
Қазақ ұлттық аграриялық университеті
(Алматы қ., Қазақстан)

Алима Жорабаевна Шойбекова
аға оқытушы. С.Ж. Асфендияров атындағы
Қазақ Ұлттық медицина университеті
(Алматы қ., Қазақстан)

Жанара Солтангазыевна Шалабаева
аға оқытушы. Қазақ ұлттық аграриялық университеті
(Алматы қ., Қазақстан)

Айткуль Искендириевна Абдигапбарова
аға оқытушы. Қазақ ұлттық аграриялық университеті
(Алматы қ., Қазақстан)

Назира Нурғалиевна Самбеткулова
аға оқытушы. Қазақ ұлттық аграриялық университеті
(Алматы қ., Қазақстан)

Философия - әлем мен адамға біртұтас көзқарасты дамытуға байланысты іргелі идеологиялық мәселелерді көтеруге, талдауға және шешуге бағытталған рухани іс-әрекет түрі. Оларға адамның бірегейлігін және тұтастық әмбебап тұрғылықты жердегі орны, адам өмірінің мәні мен мақсаты, болу мен сана-сезім, пән және объект, бостандық және детерминизм және тағы басқалар түсіну сияқты мәселелер жатады. Тиісінше, философияның негізгі мазмұны мен құрылымы, оның функциялары айқындалады. Сонымен қатар, философиялық білімнің ішкі құрылымы тұтас ретінде де, ішкі дифференциациялау да өте қиын. Бұл теориялық жүйеленген іргетастың айналасында қалыптасқан философиялық білімдердің барлық салалары немесе философиялық білім салаларының: этикасы, эстетикасы, логикасы, философиясы, дін философиясы, заң философиясы, саяси философия, идеология философиясы және басқалар философия адам мен қоғам өміріндегі әр түрлі функцияларды орындайды. Олардың ішіндегі ең маңыздысы - идеологиялық, әдістемелік, құндылық-реттеу және болжау функциялары. Философиялық ойдың үш мың жылдық даму кезеңінде философия тақырыбының идеясы, оның негізгі мазмұны мен ішкі құрылымы үнемі тазартылып, нақтыланып қана қоймай, жиі және айтарлықтай өзгерді. Соңғысы, әдетте, әлеуметтік өзгерістер кезеңінде орын алды. Бұл қазіргі заманғы адамзаттың түбегейлі сапалы

өзгерістер кезеңі. Сондықтан мәселе жаратылыстан туындайды: пән туралы идея, философияның негізгі мазмұны мен мақсаты, жаңадан, ол жиі аталатын, постиндустриалдық немесе ақпараттық қоғам қалай өзгереді? Бүгінгі сұраққа жауап ашық болып қала береді. Ол жалпы немесе алдын ала пішінде ғана берілуі мүмкін, бұл саналы немесе айқын емес, бірақ сонымен бірге бұл өте айқын жауап. Бұл адамның проблемаларын, оның жалпыланған қазіргі заманғы түсініктілігіндегі тілін, мәдениет негіздерін және әмбебаптығын айқындауға арналған.

Қазіргі уақытта философиялық зерттеулерде ерекше атап өтілген мәдениеттің жалпыға ортақ түсінігін түсіну әлі де түсініксіз. Құрамы, мәдениетінің жалпыға бірдей жиынтығы, олардың өзара қарым-қатынасы және философиялық әмбебаптар (санаттар) мен айналысуы қажет. Мәдениеттану, мәдениет тарихы, әлеуметтану және мәдениет психологиясы, текстология және т.б. сияқты заманауи ғылыми білімнің мамандандырылған салаларында жүргізілетін мәдени зерттеулермен философиялық көзқарастың табиғатын, негіздерін және жалпыға ортақ түсінігін философиялық көзқарасқа тереңірек сипаттау қажет. Әмбебап адамзаттық құндылықтарды дамыту мәселесі өте өзекті болды. Біздің заманымыздың барлық негізгі ойшылдары, бір жағынан, осы мәселені шешеді және талқылайды, алайда бұл жерде қиындықтарды айқындайтын және түсінетін, нақты жолдар мен құралдарды ұсынбастан емес, осы мәселені талқылайды. Дегенмен, осы мәселені шешуге және оны түсінуге және оны шешудің жолдары мен құралдарына негізделген ең іргелі алғышарттардың бірі Батыс пен Шығыстың философиялық дәстүрлерінің диалогын дамыту және жалпы жағдайда мәдениетаралық үнқатысу плюралистік өркениетте. Заманауи философиялық салыстырмалы зерттеулер, ойлау түрлері, рационалдылық пен иррационалдылық түрлері, ұқсастықтар, параллельдер және диалогтар әдістерін қолдану, философиялық мәдениеттердің сәйкестілігін және олардың айырмашылығын, олардың өзара әрекеттесу механизмін анықтайды.

Осылайша, философиялық білімнің ең жалпы ережелері мен проблемаларына ғана тоқталып, біз «диалог» түсінігін қолдануға қарсы тұрамыз. Басымдық, әдеттегі сұхбат, бірінші кезекте, интуитивті түрде сенімді және айқын, бұл кейде диалогты арнайы зерттеуге лайықсыз нәрсе ретінде қарастыруға әкеледі. Диалог - әртүрлі контентпен толтырылған күрделі, өзара іс-қимылдың нақты адами нысаны. Диалогтың проблемалық сипаты бұрыннан бері жүзеге асырыла бастағанын сенімді түрде айтуға болады. Диалогтың проблемалық сипатын түсіну оның пәнаралық зерттеулерінің қажеттілігін және оның құрылымы, тетіктері мен осы жолда шынайы рөлін түсіндіруге қол жеткізу мүмкіндігін түсінуіне қол жеткізді. Өткен ғасырдың жетпісінші жылдарындағы философиялық және логикалық әдебиеттердегі диалогқа деген қызығушылық диалогқа бірыңғай көзқарасты дамыту жөніндегі күш-жігерді тастауды көрсетеді. Керісінше, диалогты зерттеу

барысында табылған көзқарастардың, әдістердің және негізгі жорамалдардың көптігі диалогты диалогтық емес нүктеден дамыған теориялар тұрғысынан диалогты оңай түсіндіру мүмкін емес екендігін пайымдайды. Сөздіктер мен анықтамалықтардағы диалогтың анықтамалары сөзсіз, олардың ішінде «классикалық» дәстүр бойынша белгілі бір «тар» анықтамасы басым болып табылады, оған сәйкес диалог ауызша (көбінесе ауызша) «ақпараттық» сөзді алмасу болып табылады, екі спикер ақпарат іздеуде ынтымақтасады (шындықтар, егер қаласаңыз). Осылайша, С. Ожегов 155 М 2224-5227 № 6 анықтайды диалог «екі немесе одан да көп адамдар арасындағы әңгіме». Webster-дың ағылшын сөздігінде диалог сол қалпында сипатталады, алайда түсінікке жету үшін диалогты түсіндіру идеялары немесе көзқарастары туралы пікір алмасу ретінде берілген анықтамаға қосылады. Сіз тіпті «философиялық әдебиеттің ерекше түрі, бірнеше адамның әңгімелесуінде философиялық тақырыпты ашатын» ерекше «философиялық диалог» анықтамасын таба аласыз.

Диалог - өзара әрекеттесудің ерекше түрі - зияткерлік, мінез-құлық және тақырып. Диалогта бірқатар партиялардың қатарына кіретін және қандай да бір тараптың белгілі бір іс-әрекеті аяқталғаннан кейін екіншісінің әрекетіне келетін тізбекті қалыптастыратын аралық әрекеттер болуы мүмкін. Бұл әрекеттер арасындағы қарым-қатынас әртүрлі тәсілдермен анықталуы мүмкін: әрекеттер мен реакциялар, сұрақ-жауап, шабуыл және қорғаныс немесе қарсы қарсылық, дәлелдемелер және бас тарту, сынға алу, шақыру және қорғаныс және басқа да бірқатар терминдер. Иә, сұхбаттастықтың өзі сындарлы немесе деструктивті болуы мүмкін, серіктестіктің немесе қастықшылықтың көрінісі бола алады, белгілі когнитивті қызығушылыққа ие және белгілі бір мақсатқа ие немесе логомажға айналады. Диалог, нысанның, өмір сүру әдісін және мазмұнды бағдарлауды біріктіретін екі-бір-бірімен байланысты. Бірақ қандай да бір сілтеме мүмкін болса, адамның өзара іс-қимылының негізі ретінде диалогтың әмбебаптығын, диалогизмнің және диалогтық қатынастардың әмбебаптығын жоққа шығара алмайды. Тарихи жолмен, диалог дәстүрі соншалықты ұзақ, оның тамыры шебері мен оның қызметшісінің арасында әңгімеге әйгілі, ал, әрине, ежелгі диалогтарда кездеседі: көпшіліктің есінде «диалог» сөзі «Платонның диалогы». Ренессанстың гуманистік мәдениетін еске түсіру мүмкін емес, онда сұхбат мазмұнды құруға мүмкіндік береді және тағы басқалар.

Тарихи танымал және әйгілі диалогтардың кейіпкерлері дәуірден дәуірге дейін, ғасырдан бастап ғасырға дейін мәдениеттен мәдениетке дейін өзгерді. Суреттер түсіретін нақты адамдар, мысалы, Платон; ол жекеленген ұғымдар, санаттар немесе құндылықтар болуы мүмкін - даналық, махаббат, сенім; бұл тірі және қазірдің өзінде қайтыс болған кейіпкерлер. Олар - аллегориялық кейіпкерлер мен қарапайым адамдар. Уақыт өзгеріп отырады, кейіпкерлер өзгеріп жатыр: «... рухани

өкем мен конфесердің (мемлекеттік университет) орны алғаш рет Мұғалім мен студент (НР ғасыры), содан кейін екі серік, екі дос, екі сұхбатшы, екі суретші мен ақын (XV ғасыр). «Диалог - бұл философияның қажетті шарты. Философияның мәні бойынша пікірталас (диалогтық) сипаты туралы тезис оның пайдасына қосымша негіздеме талап етпейтін дәлелдеме дәрежесіне ие.

Егер философия тарихын адамның идеяларының призмасы арқылы қарасақ, XX ғасырдың үштен бірі басқа жобалардың пайда болуымен ерекшеленді, олардың әрқайсысы басқалардың барлық айырмашылықтарына қарамастан, антропологиялық жоба, жаңа адам табу және қалыптастыру жобасы болды және осы негізінде жаңа философия құру жобасы ғылым және жаңа әлеуметтік тәжірибе. Біз М. Хайдеггердің «Расет-талдау» жобаларын, М. Шеллердің философиялық антропологиясын, Л.С. Выготский, ММ актісінің философиясы Бахтин, аналитикалық психология К.Г. Юнг, Э. Кассирердің символикалық философиясы, М. Бубердің диалог философиясы. Біз сондай-ақ антроподиотияны да атап өтеміз Флоренский, диалогтың басқа философтары (O. Rosenstock-Hussy және E. Ebner), бірақ бұл тізімде тек іздеудің толықтығы мен тереңдігі туралы айтылады. Кейінгі уақытта гуманитарлық ой мен практиканың барлық салалары осы жобалардан бас тартты немесе оларды жалғастырды немесе олармен дау болды.

Естеріңізге сала кетейік: И. Кант әлемнің онтологиялық негізін - «табиғат әлемі мен бостандық әлемін» белгілеу үшін «адам деген не?» Деген сұраққа жауап беру үшін үш «сыншы ...» туралы сұрақ қойды: бұл шекаралық және трансшекаралық. Бір жағынан, бұл шексіз, ал екінші жағынан - шексіздіктің бір бөлігі, себебі ол еркіндікке қабілетті. М. Хайдеггер өз сөзінде И. Канттың өз тұжырымдамасы - Оазет-апаның тұжырымдамасы туралы сұраққа жауап берді. Адамның адамның қандай метафизиканың, оның лимиттері туралы мәселеге байланысты мәселе. Мәселен, Хайдеггер дәл осылай әрекет етті. Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясының есептері. Ең алдымен, мені қызықтырды - бұл не болып жатыр? Осыдан бастап «Болуы және уақыты» басталады. Бірақ бұл сұрақтың жауабын іздестіру барысында ол адамға сөзсіз келеді, себебі адам болу - бұл адам. Адам - адамның бейнесі. Антропологияның өзі «бізде бар болудың жолы туралы сұраққа» жауап бермейді, деп жазады М. Хайдеггер.

М.М. Бахтин неміс философтарынан айырмашылығы таза моральдық және христиандық философияны құрды, адамның «әлибейді бар» деген идеядан шыққан. Сондай-ақ ол адамның өзін-өзі анықтау идеясының пайдасына алыпсатарлық нысан-нысан құрылыстарын тастады. Бірақ оның бас тартуы басқаша болды. Жауап ММ Кантандық мәселе бойынша Бахтин іс жүзінде оң жақта айтылды: адам - кіріс, өзара қарым-қатынас. Жауаптың нәтижесі - бұл сәулетші

жауапкершіліктің, адамның сәулетшілігінің аналитикасы. Еуропалық философия қалыптасу кезеңінде және дамудың бастапқы сатыларында белгілі бір өмірлік-даналық даналықтың мәртебесіне ие болғанын, бірақ одан кейін оны өте күрделі, салыстырмалы түрде толық жүйелерді құруға, негізінен таза теориялық, логикалық құралдар мен әдістерге назар аударатынын атап өткен жөн. Нәтижесінде, ол белгілі бір тірі адамның нақты мұқтаждықтары мен қажеттіліктерінен басым түсті. Мұның бірі - антропологияға тоталитарлық және маргиналды көзқарастың пайда болуы. Адамның антропологиясы шекарада, оның тұрғыны жоқ, өз үйінсіз жоғалып, оның есік, жертөлелерде, шатырлар мен қоқыстарда тұратын тоталитаризмнің әртүрлі нысандарынан - тілдің, жазушының, бейсаналықтың ұжымдық түрлерінен, саяси институттар, олардың жеке тұлғалары, «бейсаналық машиналар» және террордың басқа түрлері. Структуристтер мен постструктуршылар ұжымдық бейсаналық биліктің осы формаларын зерттеуге және жауып тастады, С. Levi-Strauss-тен Ж.-Ф. Лиард, Джерри Дерридадан Ж.-Л. Нэнси. Соңғы 30 жылда бұл маргиналданған адамға қатысты антропологиялық «зерттеулер» жүргізілді. Мәселен, М. Хайдеггер мен М.М.И. Канттың Бахтиннің сұрақтары дауыстап қалды. Өйткені, маргиналды философия тек маргиналдық туралы ғана туындауы мүмкін, қазіргі заманғы антропология өлімге ұшырады.

XX ғасырдың екінші жартысында күшейе түскен Батыс өркениетінің дамуындағы көптеген қазіргі заманғы ойшылдардың, саясаткерлердің, ғалымдардың, экологиялық, антропологиялық, рухани және моральдық дағдарыстың адамзаттың бар екеніне күмән келтірді. Табиғат пен адамға деген жаңа қарым-қатынастың стратегиясы, оның шығармашылық және трансформациялық белсенділігін жүзеге асырудың барлық нысандарын үйлесімді түрде үйлестіру қажет болды. Революциялық трансформацияның бұрынғы патологиялары зорлық-зомбылық пен толеранттылықтың құндылықтарын диссидентке негіздеуге мүмкіндік береді. Ежелгі марксистік дәстүрден айырмашылығы қақтығыстың рөлін, күрес пен татуласу идеясын теріс бағалаған кезде, әлеуметтік және саяси тұрақтылықты іздестіруге қарсы тұру, үйлесім мен зорлықсыз дамуды негіздеу әрекеттері жүреді. Бұл үрдістердің көрінісі зорлық-зомбылықтың этикалық нормаларына деген қызығушылықтың өсуі болды.

Зорлық-зомбылық этикасын зерттеуге серпін тек әлеуметтік-саяси даму арқылы ғана емес, сондай-ақ қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымдарында - космологиямен байланысты элементар бөлшектер физикасының, тепе-тең емес жүйелердің термодинамикасында және т.б. білімнің логикасы арқылы анықталады. Нәтижесінде, ғаламның жаңа тұжырымдамасы өзін-өзі дамытатын жүйе ретінде қалыптасады, онда адам білім объектісіне сыртқы нәрсе ретінде қарама-қарсы емес, бірақ жүйеде оның қызметі кіреді.

Осылайша, философиядағы диалог мәселесі күрделі өзін-өзі ұйымдастыру жүйелеріндегі күшсіз өзара әрекеттесудің рөлін зерттеуге ерекше мән берді. Ғылыми әдістердің «диалогы» концептуалдық жүйелердің серпінділігін, заманауи ғылыми ойлауды айқындайды. Диалог ойлау тәсілі ретінде ғылыми білімді дамытудың сабақтастығы идеясын көрсетуге мүмкіндік береді.

Мұндай диалог - толық және толықтай формальды логика арқылы қаншалықты дамыған және кемелденсе де толықтай сипатталмайтын өнер. Бұл сұхбатта сұралған сұрақтарға дайын жауаптар жоқ, өйткені олардың өздері туралы толық ақпарат жоқ. Мұндай диалогқа қатысқан әр тарап тек сұрақ қойған адам немесе респондент ғана емес. Осындай диалогты ұйымдастыру - бұл кез-келген күрделі, күрделі, пәнаралық зерттеулердегі заманауи компьютерлерді қолдану практикасының басты міндеттерінің бірі - формальды және бейресми ойлау әдістерінің бірлігін, логиканың және шығармашылық түйсігі бірлігін білдіреді. Демек, диалогтың жеке аспектісі.

Әдебиеттер тізімі:

1. Философия: Жоғарғы оқу орындарына арналған оқулық / барлығы бойынша В.В. Миронова. - М.: Норма, 2005.
2. Жаңа философиялық энциклопедия (4 т.) - М.: Инфра-М. 2000 - 2001 жж.
3. Ожегов С.И. Орыс тілінің сөздігі. - М.: 1973.
4. New Webster s Dictionary of English Language. - Delhi, 1989.
5. Скрипник К.Д. Философия. Логика. Диалог. - Ростов к-сі: 1996 ж.
6. Платонның «Парменидтер» диалогының диалектикалық нәтижелері // Философия ғылымдары, 1987, № 9.
7. Неретина С.С. Abelard және Petrarch: Жеке тұлғаның өзін-өзі тану жолдары (Текстологиялық талдау) // Философия сұрақтары, 1992, № 3.
8. Скрипный КД. Философия. Логика. Диалог. - Ростов Н / Д: Изд-Во Рост, Университет, 1996.
9. Кант И. Трактаттары мен хаттары. - М.: 1980.
10. Хайдеггер М.М: Магошат А. 1997 ж. П.И
11. Бамин М.М. Іс-әрекет философиясына // Философия және ғылым мен техниканың социологиясы. Жылнама 1984-1985 жж. М.: Ғылым.
12. С. Смирнов XX ғасырдың философиясында антропология тағдыры туралы ВІ р: /Auuu.sotsietez.g./Pagu/pporoi2u/5ya4-ap.W.
13. Гусейнов А.А. «Зорлық-зомбылықтың этикасы» // Философия мәселелері - 1992, № 3. Р
14. Философия: Жоғарғы оқу орындарына арналған оқулық / барлығы бойынша. ed. В.В. Миронова. - М.: Норма, 2005.